„Wspólnota w gotowości. OSP i społeczności lokalne na rzecz odporności."
Scenariusz II narady

DO DRUKU i NAKLEJENIA W MIEJSCU WYDARZENIA

godziny	Co
godz. 10:00-10:10	POWITANIE i WPROWADZENIE
godz. 10:10-10:35	ODPORNOŚĆ SPOŁECZNA
godz. 10:35-11:05	KRYZYSY - przyczyny, typy i konsekwencje
godz. 11:05-11:40	KRYZYS LOKALNY VS. ODPORNOŚĆ - analiza odporności cz. I
godz. 11:40-11:55	PRZERWA
godz. 11:55-12:10	KRYZYS LOKALNY VS. ODPORNOŚĆ - analiza odporności cz. II
godz. 12:10-12:40	ROZWIĄZANIA DLA KRYZYSU LOKALNEGO
godz. 12:40-12:50	WYBÓR ROZWIĄZAŃ
godz. 12:50-13:00	PODSUMOWANIE

II narada lokalna (3 godz.):	
Czas	**Co**
10 min	**POWITANIE i WPROWADZENIE** ● O projekcie *Wspólnota w gotowości. OSP i społeczności lokalne na rzecz odporności* (cel i struktura - dwie narady, wdrożenie rozwiązania) ● O spotkaniu (program, technikalia, **zgoda na zasady - kontrakt**)
25 min	**ODPORNOŚĆ SPOŁECZNA** ● Dlaczego mówimy dziś o odporności? ● Czym jest odporność społeczna? ● Poziomy budowania odporności ● 6 filarów odporności ● Ramy prawne i instytucjonalne - krajowe ● Dokumenty i procedury lokalne
30 min	**KRYZYSY - przyczyny, typy i konsekwencje** ● Kryzysowe sytuacje(w tym kaskadowe skutki zdarzeń) - poziom krajowy ● Kluczowe zagrożenia i ich przyczyny oraz lokalne sytuacje kryzysowe
35 min	**KRYZYS LOKALNY VS. ODPORNOŚĆ - analiza odporności cz. I** - Przedstawienie materiału opracowanego podczas I narady (filary, zasoby i zidentyfikowane luki), dotyczącego wybranego przez OSP kryzysu - Uzupełnienie diagnozy przez mieszkańców o **niezidentyfikowane wcześniej** zasoby i ograniczenia (praca w grupach)
15 min	**PRZERWA**

15 min	**KRYZYS LOKALNY VS. ODPORNOŚĆ - analiza odporności cz. II** - Uzupełnienie diagnozy przez mieszkańców o niezidentyfikowane wcześniej zasoby i ograniczenia (prezentacja grup i dyskusja na forum)
30 min	**ROZWIĄZANIA DLA KRYZYSU LOKALNEGO** ● Przedstawienie wstępnych rozwiązań wypracowanych podczas I narady (w oparciu o materiał pomocniczy) ● Generowanie w grupach dodatkowych rozwiązań (m. in w oparciu o dotychczasowy materiał pomocniczy oraz inne, niezidentyfikowane na I naradzie zasoby). ● Podsumowanie pracy grup i dyskusja na forum
10 min	**WYBÓR ROZWIĄZAŃ** ● Podsumowanie zgłoszonych rozwiązań ● Wybór priorytetowych rozwiązań
10 min	**PODSUMOWANIE** ● Podsumowanie procesu ● Wnioski i kolejne kroki

SPOTKANIE II – SCENARIUSZ

Cele:

1. **Zdiagnozowanie głównych zagrożeń dla społeczności lokalnej oraz ich przyczyn**
2. **Przegląd i refleksja nad dotychczasowymi procedurami reagowania kryzysowego**
3. **Identyfikacja mocnych stron, zasobów oraz barier i luk w systemie odporności społeczności**
4. **Mapowanie lokalnych zasobów kluczowych dla reagowania i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych**
5. **Wypracowanie wstępnych kierunków działań i rozwiązań wzmacniających odporność społeczności lokalnej**

Czas	Co	Wyjaśnienie	Podpowiedzi	Czego potrzebujesz?
10 minut	**Powitanie i wprowadzenie**	**Powitaj wszystkich i podziękuj** za przybycie. Przedstaw współorganizatorów i partnerów oraz moderatora (dobrze wytłumacz jego rolę). Przedstaw **program spotkania (slajdy)**. Upewnij się, że wszystko jest zrozumiałe przez osoby uczestniczące. Opisz pokrótce **kwestie techniczne**: – Przewidywany czas trwania spotkania. – Poinformuj o przerwie, dostępie do napojów, toaletach. – Przedstaw osoby występujące ze strony organizatorów jeśli nie zrobiłeś tego wcześniej. <u>Opcjonalnie:</u> Jeśli nie było listy obecności do wpisywania się przy wejściu do sali, puść ją w obieg i poproś o wpisanie się na nią, tłumacząc to, potrzebą uzyskania zgody na robienie zdjęć (zgoda na	Ważne aby wspomnieć o tym jaki jest **cel projektu, struktura** (dwie narady + wdrożenie rozwiązania wzmacniającego odporność lokalnej społeczności). Podczas II narady pamiętaj aby dodać w czasie opisywania działań w projekcie, że pierwsze spotkanie już się odbyło - zgodnie z założeniami projektu odbyło się z grupą osób, które zawodowo zajmują się prowadzeniem działań na rzecz opiekowaniem się społecznością lokalną w zakresie reagowania na zagrożenia i sytuacje niebezpieczne czy kryzysowe. Istotne jest, aby od początku wybrzmiało, że te **spotkania nie mają na celu straszenia**, lecz rozpoczęcie lokalnej rozmowy na temat odporności społeczności na różnego typu zagrożenia, zarówno te wynikające z sił natury (nagłe zjawiska pogodowe), ze zmian klimatycznych, jak również bezpośrednio z działalności człowieka np. awarie instalacji, zagrożenie	Przygotuj salę (odpowiednio ułożone krzesła i stoły, komputer, projektor, mikrofon, catering, flipcharty i ew. stojak, rozłożone post-it, flamastry, długopisy, taśmę malarską, kartki A4 i inne) i **otwórz prezentację na slajdzie początkowym.** Przygotuj **listę obecności** do wypełnienia dla osób uczestniczących w naradzie oraz **ankietę ewaluacyjną** do wypełnienia przez uczestników na zakończenie spotkania. Sprawdź, czy masz wydrukowane wszystkie niezbędne **materiały edukacyjne, diagnostyczne i do pracy w grupach.**

		wykorzystanie wizerunku) i zebrania maili osób, którą chcą dostawać informacje o dalszych działaniach w projekcie. **Opowiedz krótko**, dlaczego jako OSP organizujecie naradę o odporności. **Przedstaw projekt (cele, strukturę - slajdy)** *Wspólnota w gotowości. OSP i społeczności lokalne na rzecz odporności*. **Przedstaw cele spotkania (slajdy):** 1. Zdiagnozowanie głównych zagrożeń dla społeczności lokalnej oraz ich przyczyn 2. Przegląd i refleksja nad dotychczasowymi procedurami reagowania kryzysowego 3. Identyfikacja mocnych stron, zasobów oraz barier i luk w systemie odporności społeczności 4. Mapowanie lokalnych zasobów kluczowych dla reagowania i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych **5.** Wypracowanie wstępnych kierunków działań i rozwiązań wzmacniających odporność społeczności lokalnej Przedstaw proponowane **zasady narady.** Wyjaśnij, że mają zapewnić dobre i bezpieczne warunki do rozmowy.	terrorystyczne, wojenne. "**Budowanie odporności to prewencja, czyli stałe odnawianie wiedzy i aktualizowanie dobrych praktyk społeczności w reagowaniu na różnego typu zagrożenia."** W tej części ważne jest, by osoby uczestniczące zrozumiały **cele spotkania**. Opowiadaj o nich prostymi słowami. Podczas przedstawiania celu i planu kilkakrotnie pytaj się grupy, **czy wszystko jest jasne.** Opowiedz na początku krótko o **roli moderatora/-ki,** czyli osoby prowadzącej spotkanie. Jego/jej rolą jest pilnowanie, aby naradaprzebiegała zgodnie z planemi aby jej cel został osiągnięty. Nie ocenia wypowiedzi, pomysłów, rozwiązań, stara się ułatwiać dyskusję. Prowadzi również ćwiczenia, pracę indywidualną i w grupie.	

		– **Dobrowolność** (każda osoba uczestniczy i wypowiada się na spotkaniu z własnej woli i w każdym momencie może je opuścić). – **Mówienie pojedynczo** (staramy się nie wchodzić sobie w słowo, zgłaszamy chęć zabrania głosu). – **Szacunek** (szanujemy się nawzajem, nie oceniamy siebie, odnosimy się do wypowiedzi danej osoby, a nie do niej samej). – **Czas** (pracujemy zgodnie z zaplanowanym i przedstawionym grupie harmonogramem; dyscyplina czasowa wypowiedzi i powrotu z przerwy). – **Telefony** (jeśli musimy odbieramy poza salą) Dopytaj, czy zasady są zrozumiałe i akceptowane przez wszystkich. Zapytaj, czy listę zasad należy uzupełnić. Jeśli pojawi się propozycja nowej zasady, zanim ją zapiszesz, dopytaj grupę, co myśli/czy ją rozumie i się na nią zgadza. **Poproś zebranych o krótkie przedstawienie się – podanie imienia i nazwiska.**	**Zasady spotkania zawieś** w widocznym miejscu, żeby móc się do nich odwoływać w jego trakcie - one ułatwią prowadzenie spotkania zwłaszcza w trudnej sytuacji, np. konfliktu na sali albo osoby, która nie pozwala innym dojść do głosu lub powtarza ciągle to samo, bądź mówi nie na temat. Możesz dodać własne lub proponowane przez zebranych dodatkowe, np. “Mówimy na temat”, ‘’Mówimy w swoim imieniu (o swoich doświadczeniach, ze swojej perspektywy’’ czy ‘’Jesteśmy tu i teraz (czyli np. telefony odbieramy tak, by nie przeszkadzać innym). <u>**Przedstawienie się**</u> Jeśli osób będzie dużo, najwygodniejszą (nie zabierającą czasu) formą przedstawienia się będzie zapisanie przy wejściu na salę flamastrem przez wszystkich imienia np. na taśmie malarskiej/naklejkach i naklejenie jej w widocznym miejscu na ubraniu (Ty też to wtedy zrób). Jeśli czujesz, że to będzie korzystne dla rozmowy podczas spotkania możesz zaproponować zebranym zwracanie się do siebie po imieniu.	**Zasady/kontrakt narady** spisane na flipcharcie (najlepiej przed spotkaniem) .

25 min	**Odporność społeczna** **Czym jest?** **Po co o niej rozmawiać?**	Wyjaśnij, **czym jest odporność społeczna i dlaczego ten temat jest dziś szczególnie ważny**. Omów znaczenie pierwszych **72 godzin** w sytuacji kryzysu, podkreślając rolę **samowystarczalności**. Zwróć uwagę na znaczenie lokalnej odpowiedzialności oraz decentralizacji reakcji. Podkreśl, jak istotne jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb i sprawna komunikacja. Na koniec pokaż, jak ważna jest szybka mobilizacja dostępnych zasobów na poziomie lokalnym. Przedstaw **Trzy poziomy odporności (publ. pryw, społ) – od państwa do sołectwa (3 warstwy - slajd)**: ● „Instytucje u nas” ● „Biznes u nas” ● „My – społeczność” oraz **6 filarów odporności (slajdy)**. 1. Potencjał lokalny i infrastruktura 2. System komunikacji i ostrzegania 3. Koordynacja i zarządzanie kryzysowe 4. Partycypacja i współpraca społeczna 5. Przygotowanie społeczności lokalnej 6. Kapitał społeczny i zaufanie społeczne	**W tej części skorzystaj z prezentacji ogólnej dotyczącej odporności.** Celem tej części spotkania jest przekazanie osobom uczestniczącym rzetelnej wiedzy i faktów, wprowadzenie ich w temat (i jego zakres) w sposób uporządkowany i zrozumiały. **Jest to część edukacyjna – skup się na klarownym przedstawieniu informacji, unikając dygresji i elementów dyskusyjnych**. Dobrze, aby przekaz dotyczący **samowystarczalności w czasie 72 godzin** był osadzony w **lokalnym kontekście** i pokazywał konkretne zastosowanie omawianych zagadnień.	**Odtwórz prezentację w części dotyczącej odporności społecznej.**

		Omów krótko **ramy prawne i instytucjonalne** w zakresie bezpieczeństwa, ochrony ludności i obrony cywilnej. Polskie prawodawstwo a doświadczenie. (**slajd)** ● Ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej (OLiOC) ● **Dokumenty i procedury lokalne, np. Lokalne Plany Bezpieczeństwa**		Slajd(y) przygotowane przez OSP o **dokumentach i procedurach lokalnych, np. Lokalne Plany Bezpieczeństwa** (jeśli podczas I narady zidentyfikujecie wspólnie te, których na slajdach nie było zamieśćcie je w tej na II naradę).
30 minut	**Kryzysy - przyczyny, typy i konsekwencje**	Wyświetl krótki film na początku prezentacji. Przedstaw po filmie **kluczowe zagrożenia i ich konsekwencje.** Przypomnij pojęcie **''kaskadowe skutki''** zdarzeń w kontekście zagrożeń, szczególnie dotkliwych dla obszarów wiejskich. Podaj przykłady. **(slajdy)** **Następnie przedstaw na bazie Waszych (OSP) doświadczeń główne zagrożenia, z którymi ma do czynienia Wasza społeczność lokalna.** Spróbuj pogrupować je na takie, które wynikają z siły natury i takie, które wynikają z działalności człowieka.	**W tej części skorzystaj z prezentacji ogólnej dotyczącej kryzysów.** Celem tej części spotkania jest przekazanie osobom uczestniczącym rzetelnej wiedzy i faktów, wprowadzenie ich w temat w sposób uporządkowany i zrozumiały. **Jest to część edukacyjna – skup się na klarownym przedstawieniu informacji, unikając dygresji i elementów dyskusyjnych.** Przekazaną prezentację uzupełnij o z**diagnozowane przez Was podstawowe zagrożenia, które mogą grozić Waszej społeczności lokalnej** – pomocny w ich wytypowaniu może być Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego (część A zawiera spis zagrożeń), dostępny pod tym linkiem: https://www.gov.pl/web/rcb/krajowy-plan-zarzadzania-kryzysowego	Odtwórz prezentację w części dotyczącej **kryzysów. Kliknij w link, aby wyświetlić film.** **Część prezentacji z Waszym wkładem.**

	Lokalna sytuacja kryzysowa	Przedstaw konkretny **przykład kryzysu lokalnego**, na który – zdaniem Waszej jednostki – społeczność powinna być lepiej przygotowana. **UWAGA!** Jeśli podczas I narady pojawił się kryzys, którego analizę zaproponowali uczestnicy, opowiedz również o nim.	Przedstaw wybraną przez Was sytuację kryzysową, z którą mieliście do czynienia jako społeczność np. pożar, usuwanie skutków wichury, powódź, i opowiedz o jej konsekwencjach. Można wstępnie opowiedzieć o Waszej ocenie podjętych w tamtym momencie działań i ich skuteczności oraz o dostrzeganych przez Was obszarach, w których pojawiły się niedociągnięcia. To przygotuje zebranych do rozmowy dalszej o wybranym przez Was zagadnieniu po przerwie.	**UWAGA!** Przed naradą warto szczerze spojrzeć na to jak działaliście, czego Wam brakowało, co mogłoby lepiej działać w reagowaniu na pojawiające się lokalne sytuacje niebezpieczne czy kryzysowe. To pozwoli na przedstawienie zebranym **kryzysu,** którego pogłębioną analizą chcecie się zająć.
	Kryzys lokalny vs odporność	Przygotuj **krótkie** podsumowanie materiałów wypracowanych podczas I narady, dotyczących wybranego przez OSP kryzysu. Podczas spotkania: ● wyświetl podsumowanie na slajdach i/lub rozdaj je uczestnikom w formie wydruku ● krótko omów najważniejsze wnioski	**Na podstawie uzupełnionych arkuszy w trakcie I narady** (**Materiał Źródłowy nr 2 Co mamy, co nas ogranicza) -** opracuj slajdy lub wydruk (A4), które w syntetyczny sposób pokazują: ● kluczowe **zasoby** ● najważniejsze **ograniczenia/luki** w podziale na poszczególne filary. Zadbaj o to, aby materiał był czytelny i hasłowy – ma służyć jako szybkie przypomnienie i punkt wyjścia do dalszej pracy. Np. w formie tabelki.	**UWAGA!** **Część prezentacji z Waszym wkładem.** Wydrukowane materiały A4 lub/i opracowane slajdy z podsumowaniem arkuszy z I narady. Ewentualnie, możesz również przygotować przestrzeń z materiałami z I narady np. flipcharty, oryginalne arkusze wypełnione przez grupy na poprzednim spotkaniu. Zbierz je w jednym miejscu tak, aby uczestnicy mogli swobodnie do nich wracać i z nich korzystać.

			Podkreśl, że: ● jest to podsumowanie wspólnej pracy uczestników I narady ● materiał będzie wykorzystywany w dalszej części narady, również po przerwie ● stanowi punkt wyjścia do pogłębienia diagnozy i doprecyzowania działań Ta część ma na celu przywrócenie wspólnego kontekstu i uporządkowanie wniosków przed przejściem dalej.	
35 minut	**Analiza odporności cz. I**	**Uzupełnienie diagnozy przez mieszkańców o niezidentyfikowane wcześniej zasoby i ograniczenia (praca w grupach)** Po prezentacji podsumowania z I narady przejdź do **etapu uzupełniania diagnozy**. Zapowiedz uczestnikom pracę w grupach i wytłumacz jej cel, zasady podziału na grupy i pracy (z jakimi materiałami będą pracować, ile czasu mają, co mają zapisać, jak prezentować). Czas pracy: 25 min **Wariant pracy** (uzależniony od liczby uczestników narady)**:**	Twoim celem jest stworzenie osobom uczestniczącym przestrzeni do rozmowy o zasobach i lukach. Jeśli to możliwe, praca będzie realizowana w grupach -.taka praca zwiększa szanse, że każda osoba zabierze głos. **Praca oparta będzie o wybrany przez Was i uczestników I narady kryzys/-sy.** Na jego podstawie przeprowadzicie uczestników przez 6 filarów odporności. **Forum (część plenarna) - rola moderatora/osoby prowadzącej:** - nie uczestnicz w dyskusji – Twoją rolą jest notowanie i podsumowywanie - zapewniaj równość udziału i zachowuj neutralność	**Podziału na grupy** możesz dokonać prosząc osoby zebrane o odliczenie do 2 (albo 3 w zależności od tego ile grup chcesz stworzyć). Jedynki siadają wokół stołu z jedynkami, dwójki z dwójkami, trójki z trójkami itd. Osoby zebrane mogą też losować karteczki z “kapelusza” - wrzucamy tam wcześniej karteczki w 2-3 kolorach. Uczestnicy i uczestniczki mogą również same podzielić się - zadbaj aby nie zajęło to dużo czasu i aby grupy były różnorodne (aby osoby z tej samej instytucji nie były w tej samej grupie, gdyż ich wiedza i doświadczenia danej instytucji przydadzą się w pracy każdej z grup). Przygotuj: - kartki flipchartowe i markery dla każdej grupy

		● podzielcie uczestników na grupy po 5-7 osób ● każda grupa pracuje nad otrzymanymi na kartkach filarami odporności **(zawierające treści zebrane podczas I narady)**, uzupełniając diagnozę o nowe refleksje i wnioski. **Nie należy powtarzać treści wypracowanych podczas I narady.** **Wprowadź zadanie, podkreślając, że:** ● dotychczasowe wnioski są punktem wyjścia, ale mogą być niepełne ● uczestnicy mogą opierać się zarówno na przedstawionych materiałach, jak i na własnych doświadczeniach ● ważne jest uchwycenie tego, co wcześniej mogło nie zostać zauważone Poproś o zaznaczenie (np. kropką lub gwiazdką) tych elementów, które są dla nich najważniejsze. Poproś uczestników, aby uzupełnili diagnozę o to czego wg. nich brakuje: **ZASOBY** ● jakie zasoby (ludzie, miejsca,	- zapisuj wypowiedzi hasłowo, nie pomijaj żadnej opinii - pilnuj trzymania się tematu - dopytuj i parafrazuj, gdy coś jest niejasne - zachęcaj mniej aktywne osoby, bez wywierania presji - reaguj na sygnały chęci zabrania głosu - wprowadzaj kolejkę wypowiedzi w razie potrzeby - na bieżąco podsumowuj i domykaj wątki - **pilnuj czasu wypowiedzi oraz trwania całego ćwiczenia** **Praca w grupach - rola moderatora/osoby prowadzącej::** ● przed podziałem jasno przedstaw cel zadania ● określ czas pracy ● poproś o wybór osoby notującej i prezentującej w każdej grupie ● upewnij się, że instrukcja jest zrozumiała – daj przestrzeń na pytania (również w trakcie zadania możesz podchodzić do stolików i monitorować postęp prac - zapytaj czy możesz pomóc jeśli widzisz, że grupa z czymś zmaga się)	Wykorzystaj wydrukowane wcześniej materiały: ● **Materiał Źródłowy nr 1: Filary Odporności** – każda grupa otrzymuje **pełny zestaw 6 filarów** ● kartki A4 z poszczególnymi filarami odporności zawierającymi treści zebrane podczas I spotkania (uzupełniony Materiał Źródłowy nr 2 z I narady) **UWAGA!** W porównaniu do I narady będziesz miał do czynienia z osobami, których wiedza w temacie narady może być na różnym poziomie. Warto jednak pamiętać, że często posiadają one wiedzę praktyczną, obserwacje, przydatne w planowaniu reakcji społeczności w przyszłości. **Filary odporności (przypomnienie):** potencjał lokalny i infrastruktura, system komunikacji i ostrzegania, koordynacja i zarządzanie kryzysowe, partycypacja i współpraca społeczna, przygotowanie społeczności lokalnej, kapitał społeczny i zaufanie społeczne.

		umiejętności, sprzęt, relacje) warto jeszcze uwzględnić? **OGRANICZENIA** ● jakie trudności, bariery lub braki należy uwzględnić? **KIERUNEK DZIAŁAŃ** ● co warto wzmocnić lub poprawić na przyszłość?	● **pilnuj czasu -** na 3 min przed końcem pracy nad zadaniem poinformuj o tym wszystkich W trakcie pracy: ● przypominaj o możliwości korzystania z wcześniejszych materiałów ● zwracaj uwagę na realność i lokalny kontekst odpowiedzi	
15 minut	**Przerwa**			
15 minut	**Analiza odporności cz. II**	**Uzupełnienie diagnozy – prezentacja grup i dyskusja na forum** Po zakończeniu pracy w grupach przejdź do wspólnego omówienia jej. Poproś każdą grupę o krótkie przedstawienie **najważniejszych "uzupełnień" w zakresie:** ● **zasobów** ● **ograniczeń/luk** ● **kierunku działania** Zadbaj o to, aby wypowiedzi były zwięzłe i konkretne (hasłowo). Po każdej prezentacji zaproś pozostałych do krótkiego skomentowania lub uzupełnienia.	**Zbieranie wniosków pracy w grupach** ● zapisuj pojawiające się **nowe elementy** w trzech kolumnach (zasoby/ograniczenia/kierunki działań) na flipcharcie ● grupuj podobne odpowiedzi ● dopytuj, jeśli coś jest niejasne lub zbyt ogólne	Flipchart do zapisywania odpowiedzi z podziałem na 3 kolumny (zasoby/ograniczenia / kierunki działań)

		Na koniec: ● podsumuj najważniejsze **nowe elementy**, które pojawiły się w diagnozie ● podkreśl, które obszary (ograniczenia / kierunki działań) wydają się kluczowe ● zaznacz, że zaktualizowana diagnoza będzie podstawą do dalszej pracy nad rozwiązaniami **Ta część ma na celu uporządkowanie wiedzy wszystkich i zbudowanie pełniejszego obrazu sytuacji przed przejściem dalej.**		
30 minut	**Rozwiązania dla kryzysu lokalnego**	**Przedstawienie wstępnych rozwiązań (ok. 5 min)** Opowiedz uczestnikom o rozwiązaniach z I narady, odwołując się do wcześniej wypełnionych **Materiałów Źródłowych nr 3: Formatka Rozwiązań.** Krótko podsumuj, których Filarów Odporności dotyczyły te rozwiązania oraz na jakie wyzwania odpowiadały. Podkreśl, że: ● są to propozycje wstępne ● teraz będą rozwijane i uzupełniane o nowe, które wynikną z pracy nad diagnozą zebranych osób	Pokaż je na slajdzie lub w wersji wydrukowanej, np. w formie opracowanej tabeli, tak aby uczestnicy mogli się do nich łatwo odnieść podczas dalszej pracy.	**UWAGA!** **Część prezentacji z Waszym wkładem.** Wydrukowane materiały A4 lub/i opracowane slajdy z **podsumowaniem Materiału Źródłowego nr. 3: Formatki Rozwiązań z I narady**. Ewentualnie, możesz również przygotować przestrzeń z materiałami z I spotkania np. flipcharty, **oryginalne Formatki** wypełnione przez grupy na poprzednim spotkaniu. Zbierz je w jednym miejscu tak, aby uczestnicy mogli swobodnie do nich wracać i z nich korzystać.

		Generowanie dodatkowych rozwiązań w grupach Poproś uczestników o pracę w tych samych grupach. **Wprowadź zadanie:** ● uczestnicy rozwijają rozwiązania z I narady lub/i tworzą nowe ● pracują w oparciu o: ○ wcześniej opracowany **Materiał Źródłowy nr 3: Formatka Rozwiązania** ○ uzupełnioną analizę (zasoby, ograniczenia, kierunki działań) ○ **Materiał Źródłowy nr 4:** Rozwiązania na kryzys (materiał pomocniczy/inspiracyjny) Czas pracy: 15 min **Prezentacja pracy grup i dyskusja** Poproś grupy o krótkie przedstawienie: ● nowych lub rozwiniętych rozwiązań (na podstawie **Materiałów Źródłowych nr 3**) ● tego, co zostało zmienione lub uzupełnione	Podkreśl, że rozwiązania powinny: ● odpowiadać na zidentyfikowane ograniczenia ● wykorzystywać zmapowane zasoby ● być możliwe do realizacji w lokalnych warunkach Wspieraj grupy pytaniami: ● Co można doprecyzować lub poprawić w dotychczasowych rozwiązaniach? ● Jak wykorzystać nowe zasoby, które pojawiły się w diagnozie? ● Jakie działania są najbardziej realistyczne? Po każdej prezentacji zaproś innych uczestników do: ● uzupełnienia pomysłów ● zadania pytań ● wskazania możliwych usprawnień	W razie potrzeby: ● rozdaj dodatkowe kopie **Materiał Źródłowy nr 3: Formatka Rozwiązania** ● przypomnij, aby każdą propozycję opracować na osobnej formatce Warto mieć wydrukowanych więcej formatek w zapasie, aby w razie potrzeby grupy mogły opracować więcej niż jedno rozwiązanie lub poprawić wersję roboczą. Grupy prezentują efekty swojej pracy:. **rozwinięte rozwiązania z I narady** lub/i **nowe rozwiązania**.

10 min	**Wybór rozwiązań**	Przeprowadź głosowanie nad najważniejszymi filarami i rozwiązaniami, aby wyłonić wspólne priorytety grupy. Wytłumacz grupie, że jako OSP po naradzie przeanalizujecie wszystko i poinformujecie ich co ostatecznie z wypracowanych propozycji będzie wdrażane.		Do głosowania wykorzystaj naklejki (np. kropki). Każda osoba ma do dyspozycji dwa głosy, które może rozdzielić dowolnie.
10 minut	**Podsumowanie**	Podsumuj, co udało Wam się wypracować podczas **dwóch narad**, zwłaszcza: ● Określenie kryzysu/-ów, które zostały zidentyfikowane jako kluczowe dla funkcjonowania społeczności lokalnej ● Wyzwania na przyszłość: Co potrzebujecie ulepszyć? Jakie luki i bariery zlikwidować? Czego się nauczyć? ● Zmapowane zasoby ● Pomysły na lepsze wykorzystanie/łączenie tych zasobów, które mają być odpowiedzią, rozwiązaniem dla zidentyfikowanych luk. Na koniec: - zapytaj czy wszystko dla zebranych jest jasne, - przypomnij o prośbie wpisania się na listę obecności,	Ważne aby w tej części podziękować uczestnikom za poświęcony czas i ich wkład merytoryczny i ciężką pracę oraz stosowanie się do ustalonych na początku zasad. Doceń ich wiedzę i pomysły.	Na koniec spotkania zbierz wszystkie materiały, flipcharty i notatki – przydadzą Ci się do przygotowania podsumowania. **Zachęcamy również do zrobienia zdjęć flipchartów, wypełnionych arkuszy i formatek oraz podzielenia się nimi z Fundacją Stocznia po spotkaniu.** Dzięki temu możliwe będzie nie tylko śledzenie postępów prac, ale także tworzenie katalogu rozwiązań na przyszłe projekty, opartego na Waszych doświadczeniach i wypracowanych wnioskach. Pozwoli to również na wzajemne uczenie się i – w razie potrzeby – podzielenie się dodatkowymi wskazówkami przed kolejną naradą.

		- poproś o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej, - podziękuj za poświęcony czas i wkład merytoryczny w rozmowę o odporności lokalnej, - podziękuj jeszcze raz partnerom, współorganizatorom, MDP jeśli była zaangażowana, ekspertom i moderatorowi, ew. osobom, które udostępniły salę, zaangażowały się w przygotowanie poczęstunku, gospodarzowi miejsca itd. - poinformuj gdzie będzie można znaleźć informacje o dalszych działaniach w projekcie (FB, www itp.)		